

NHƯ TIẾNG THỞ DÀI

(Tâm bút)

□

Mấy chục năm, đến bây giờ tôi mới thấm cảm được điều “*Âm nhạc luôn luôn ở cạnh tôi.*” Ví như tình mẹ với đứa con lạc lối, vòng tay âm nhạc vẫn mở rộng chờ tôi, ôm tôi vào lòng, giúp tôi níu sự sống kịp thời ở những khi quá buồn. Như mấy ngày qua, như sáng hôm nay, April 4/2021, chủ nhật.

Nhận ra điều rằng, khi ngồi với cây viết, tôi chủ động được con chữ. Đó là thời gian của lý trí. Khi tâm hồn đi vào ngõ cụt, tư tưởng buông xuôi, tức thì âm nhạc đưa vai cho tôi úp mặt mà khóc. Đó là tình cảm của trái tim, hơn nữa, trái tim người mẹ dành cho đứa con đi hoang trở về.

Năm 2014, nghe Peter Phạm dưới Santa Ana đặt câu hỏi:

“Nếu cho chọn giữa hai quãng đời văn chương và âm nhạc, BG chọn quãng nào?”

Tôi đáp không suy nghĩ:

“Âm nhạc.”

“Sao vậy? Có phải trong giai đoạn đó, BG trải qua một mối tình lớn?”

Tôi giải thích (cũng không suy nghĩ):

“Không phải. Với BG, âm nhạc là trái tim. Chỉ trong âm nhạc, BG mới buông thả được hết, quên hết mọi thứ, dù ở giai đoạn sống nào. Văn chương không làm được điều ấy cho BG. Văn Chương ví như cuộc đời, phải sử dụng đầu óc mà sắp xếp nhiều thứ quá, từ đề tài đến văn phong, chữ nghĩa. Nếu không định vị được cho trái tim trong sáng thì Văn Chương sẽ là thứ dễ bị xô ngã hơn Âm Nhạc. BG luôn nghĩ thế.”

(Bữa đó Peter kêu lên:

“Như vậy unfair quá cho những độc giả yêu mến chữ nghĩa BG!”)

Tôi nói thật.

Mấy ngày qua ngồi vào đàn miên man suốt bốn tiếng đồng hồ, tôi nhận ra cái may ghê gớm của mình. Beethoven giúp tôi quên được tức thì những cảnh khổ thực tế (mà Dostoevski, Victor Hugo, Balzac... khai thác) trong cuộc sống. Một năm dài trong cơn đại dịch, cái chết, sự tranh giành, sự lường gạt, sự bắn giết nhau nhan nhản mỗi ngày

trên YouTube (luôn cả trong tâm tình và cảnh sống “sẵn sàng chờ một tai họa ghê gớm” riêng tôi) thoáng chốc tiêu tan hết dưới giọng âm nhạc vừa hùng tráng vừa dịu dàng của Beethoven, mấy ngày qua.

Thứ Bảy (April 3/2021) hôm qua, thầy trò cùng nhau chia sẻ ý nhạc riêng của mỗi người theo bài thơ Thời Gian đưa ra tuần trước. Tôi nghe, chỉnh sửa giùm vài câu, vài note trên từng bài, xong đưa bài chính của mình cho học trò chép. Tôi nói:

“Bài thơ chào đời năm 1989, in trong Nước Chảy Qua Cầu, đến bây giờ mới phổ nhạc. Cô phải cảm ơn ba người. Cũng nhờ ba người mà cô mới có cảm hứng phổ nhạc bài ấy.”

Sau khi tan lớp, tôi cứ ngồi mãi nơi đàn, chơi đi chơi lại không ngừng âm điệu buồn rười rượi, nhất là đoạn cuối, nhấn mạnh ở hai câu “*Trái tim không còn mê say, giọng đời biết đâu là bến?...*” đượm đầy ý tưởng bi quan, chán nản. Nhưng rồi lác đác, xua đi tư tưởng u ám, ngồi viết xuống những note theo một bài thơ khác, sáng tác năm 1999, dùng làm bài tập tuần tới cho học trò, cung Ré thứ, điệu slow lắng đọng với giọng âm thanh mang tính chất chịu đựng:

NHƯ TIẾNG THỞ DÀI.

Đêm từng đêm

Ngồi đếm thời gian

Nhìn những ngón tay âm nhựa

khét thơm mùi thuốc lá

Chiếc phản lực cơ trên trời

Cao vút

Đem theo mơ ước, đem cả nỗi buồn

Một nỗi buồn không có tên để gọi

Trơ trọi, chơ vơ

Như tiếng động cơ thét gào một mình trong đêm tối

Đêm từng đêm

Đợi nghe tiếng âm ì từ xa vọng tới

Hết những điên cuồng từ tiềm thức ngạo nghễ trôi lên

*Giữa cái đầu
Không một phút giây yên nghỉ
Cho những sợi thần kinh trí nhớ*

*Đêm từng đêm
Ngồi chờ chiếc phản lực bay qua
Giữa thình không mù mịt
Đem theo nỗi buồn và cả ước mơ không có tên để gọi
Chợ vợ, chợ trời
Ước mơ chưa thực hiện đã trở thành kỷ niệm
Như tiếng thở dài sớm tắt lịm của Thời Gian!”*

*/ Tôi thấy mình “giàu”, thật giàu, được nhận ân sủng nhiều quá của Thượng Đế. Chính vì điều ấy mà thương càng nhiều hơn cho kẻ “nghèo” khác, nhất là cho đứa con gái đã nói với tôi những lời quyết liệt: *“Từ nay xin Mẹ đừng viết gì đến tên con nữa trên chữ nghĩa mẹ... Cứ coi con như người dưng!”*
(Ôi! Thời gian! Thời gian! Chỉ biết thở dài!)

*/ Hằng ngày, từ 2:00 PM đến 5:00 PM là giờ khủng hoảng vụn vẹo của những sợi giây thần kinh, mà, nếu không uống vào một viên thuốc an thần, tôi sẽ trở nên “quờ quạng”.

*/ Hôm **thứ Sáu April 1/2021**, Phan Diên bất ngờ gọi tôi. Sau cuộc trò chuyện ba tiếng đồng hồ, tôi nói: *“Cảm ơn anh!”*

*/ **Thứ Bảy April 3/2021** hôm qua, cũng rất bất ngờ, anh Hiến (người bạn lâu năm của cả gia đình) gọi tôi. Cuộc trò chuyện lần này dài gấp đôi thì giờ Phan Diên bữa trước. Sau cuộc điện đàm, tôi cũng nói *“Cảm ơn anh!”*

Lời cảm ơn dành cho sự việc “hai người bạn đã vô tình đưa tay kéo tôi ra ngoài cái giờ khủng hoảng đảo điên thường nhật.”

*/ Bất cứ sự gì xảy ra trong đời cũng đều ĐÃ CÓ bàn tay sắp xếp trước của Thượng Đế. Hai cú điện thoại vừa kể là thế. (Phan Diên không bao giờ bắt thần gọi tôi ban ngày, và anh Hiến, lại càng không bao giờ nghĩ rằng anh sẽ gọi. Anh đã là tỳ kheo phái Mật Tông Ấn Độ từ mấy năm trước.)

Hai người bạn cũng không ngờ hai cú phone chính là hai lần cứu rỗi kịp thời cho cái tâm hồn không còn chỗ bám trong tôi.

*/ Ở trên, đang nói về Âm Nhạc. Khi ngồi với âm nhạc miên man giờ này qua giờ khác CÓ NGHĨA LÀ tôi đang ở vào trạng thái tuyệt vọng. Tôi tự biết thế. Chữ “thử thách” anh Hiến dùng theo câu chuyện anh trải nghiệm trên con đường tu tập cũng chính là “sự thử thách” luôn luôn tôi ý thức từ cuộc đời mình. (Giai đoạn này, kinh hoàng hơn cả.) Nhưng tôi tin “sẽ được Thượng Đế cứu rỗi”. Âm nhạc mấy bữa qua và hai cú phone bất ngờ chính là sự sắp xếp cứu rỗi của Thượng Đế. Ý tưởng “phải chia xẻ cái ‘giàu’ của mình cho kẻ khác” đậm hiện càng rõ hơn giữa tâm hồn tôi.

*/ Trong câu chuyện với anh Hiến, cụm từ “thời mạt pháp” làm tôi sợ hãi. Không sợ cho mình mà là cho con cái. Cái bề trầm luân cuộc đời tôi lặn ngụp suốt mấy chục năm đã khiến tôi chai lì trong chịu đựng. Còn dám nhỏ? Không nói được!

*/ Ở câu chuyện với Phan Diên, nghe Phan Diên nói:

“Giao thiệp BG từ năm 1999, tôi chưa một lần thấy BG thoải mái, chuyện lớn chuyện nhỏ tới tấp đưa đến. Từ chuyện Kiều My điên loạn ở Nam Cali, chuyện Trọng bị ung thư ở Berlin, chuyện nhà cửa, chuyện bà già qua đời, chuyện con gái, con trai... toàn chuyện không may. Vậy mà BG vẫn một mình vượt qua, chẳng những giữ cho yên đời sống người thân mà cây viết trong tay càng thêm vững trong cô đơn tuyệt đối. Tôi rất nể trọng BG trên những điều ấy.”

Tôi nói với Phan Diên:

“Năm 2002 đi chơi Dalat với hai anh Thế Phong & Đông Sơn, BG kể về Kiều My. Nghe xong, anh Thế Phong kêu lớn: ‘Chuyện, ai nghe cũng cảm thấy đau khổ giùm cho mẹ già và BG, không ngờ lại được BG tường thuật bằng một phong thái từ từ rất bình thản.’”

*/ **(Hôm nay là April 4/2021.** Ngày “giỗ” Trần Sa April 26/1976 gần đến. Tôi ghét viết hai chữ Nhân Quả trên văn chương mình. Dầu vậy sâu thẳm trong lòng luôn KHÔNG chối từ điều ấy. Gieo nhân nào gặt quả ấy. Cái nhân

ngày xưa tôi bỏ Trân Sa, ngày nay nhận quả trên con gái kế tiếp. Không biết làm gì hơn ngoài sự cúi đầu cầu khẩn “Xin hai con gái –luôn con trai nữa- tha thứ cho Mẹ vì đã vô tình BỊ sinh ra làm con một người NHƯ Mẹ. Mẹ sẵn sàng nhận chịu tất cả mọi trả giá miễn cho đời các con được yên.”)

Buồn thật!

Viết lung tung quá, mà cũng không thể viết cho rõ ràng hơn được. Sự việc xảy ra ban trưa làm tôi xúc động run rẩy tưởng có thể bị đột quy.

*/ Năm hôm trước nhận thư Giang, cô bạn nhà văn Tôn Nữ Mặc Giao:

Thứ Tư, Mar. 31, 2021 18:04 PM.

Cô ơi, cô buồn chuyện gì? Sao không chia sẻ với em? Em là người vô vàn thông cảm cùng cô mà! Cuộc đời ngắn ngủi và tạm bợ, nhất là ở lứa tuổi hoàng hôn như chị em mình thì còn được bao lâu? Nhiều bài của cô, em đọc mà có cảm tưởng như cô đang viết giùm em, chỉ khác một điều là con đường quá khứ của em thì trải thảm bông hồng hoàn toàn ngược lại với cô. Và hiện tại cô độc thân, hay suy tư và hoài niệm quá khứ một thời với những mối tình khắc cốt ghi tâm mà kết thúc chỉ phần cô thua thiệt và bi hận. Còn em đang có chồng (mặc dù chồng đã đi tu), nhưng em yêu chồng và biết điểm dừng, vì vậy cuộc đời... “bình an”.

Cô hãy trải lòng ra cho mọi người hiểu cô một chút, không nên để tụi em luôn nghĩ cô là một cô giáo “gỡ rối tơ lòng, cho kẻ khác ý kiến này nọ thì được”, còn phần tụi em há không thể biết nỗi buồn cô đang chịu đựng để chia sẻ hoặc an ủi cho cô nhẹ lòng một chút sao?

Em vẫn còn đang mệt và cứ bị tắt tiếng hoài. Khi thu tiếng hát cho bài phổ nhạc Thời Gian của cô, em phải ráng muốn chết và sau đó thì tắt tiếng luôn đến giờ. Thôi để thứ Bảy mình gặp nhau nói chuyện nhiều cô nhé! Mong cô giữ gìn sức khỏe.

TNMG.

*/ Kết thúc cuộc điện thoại 6 tiếng đồng hồ hôm qua, anh Hiến nói:

“Giang là người ‘ra lệnh’ cho tôi gọi đến chị. Gọi hoài mấy lần không được, may quá, lần cuối cùng thì chị bắt điện thoại.”

Tôi cũng nói với anh:

“Anh có tin rằng tất cả những gì hôm nay anh giảng cho tôi nghe về bốn quán Làm Người, quán Vô Thường, quán Nghiệp và quán Khổ trong Phật giáo, tới đâu tôi hiểu hết tới đó dù rằng giao thiệp gia đình lâu năm, anh đã biết tôi là đứa chưa hề biết kinh sách. Tôi rất mừng điều ấy.”

Đầu giây kia, nghe ra giọng anh Hiến cũng mừng:

“Trong Phật giáo có ba chữ Văn-Tu-Tu. Ở thời mạt pháp này, đa số chỉ theo Văn-Tu mà chưa biết Tu...

(Tôi hiểu những lời anh Hiến giảng ngay khi ấy về Văn-Tu-Tu nhưng bây giờ không biết cách ghi lại.)

... Nhiều người lầm tưởng Đạo là Đạo mà Đòi là Đòi. Không, Đạo chính là Đòi và Đòi chính là Đạo. Chị là người đang tu thật sự trong Đòi. Thử thách càng dày mà chịu đựng được bằng cái Tâm nhẫn nhục của mình thì rồi mọi sự sẽ hanh thông.”

(Từ câu giảng này, tôi lại nhớ lời giảng Kinh Thánh về từ ngữ Lối Hẹp của Nguyễn Văn Hùng Hà Nội trong một bài viết mới gần đây.)

□

Trần Thị Bông Giấy
(Bài kết thúc tại San Jose, chủ nhật April 4, 2021 5:49 chiều).

[ ]